Nr. 101. Poniedziałek 3. Maja 1852. Rok gazecie 41.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i codziennym urzędowym Dziennikiem, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 złr. 15 kr., miesięcznie 1 złr. 25 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 40 kr., miesięcznie 1 złr. 40 kr. — Insercya od wiérsza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz piérwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 24. kwietnia. Na założenie szkoły trywialnej w *Zadniszówce*, obwodu Tarnopolskiego, ofiarowała gmina tamtejsza następujące dary: Na utrzymanie nauczyciela 92 złr. 50 kr. m. k. rocznie w gotówce, tudzież w naturaliach 26 korcy i 14 garncy zboża, mianowicie: 5 korcy pszenicy, 6 korcy żyta, 8 korcy jęczmienia i 7 korcy 14 gar. hreczki, a na opał szkoły dziesięć kóp okłotów słomy rocznie.

Krajowa władza szkolna podaje z przyjemnością tę naśladowania godną dążność do popierania nauk ludu do powszechnej wiadomości.

Sprawy krajowe.

Czynności

2go zwyczajnego posiedzenia

Lwowskiej izby handlowej i przemysłowej,

na dniu 27go stycznia 1852 pod przewodnictwem prezesa pana *Floryana H. Singer.*

1. Sekretarz składa sprawozdanie z czynności lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej od jej ukonstytuowania się na dniu 25. września 1850 aż do końca r. 1851.

Izba odbyła w tym czasie 23 zwyczajnych i 8 nadzwyczajnych posiedzeń.

W roku 1850 nadeszło do Izby 69 a w roku 1851 382 przedmiotów, które załatwiono.

Oprócz tego sprawdzała Izba fundusze 19 izraelitów i 4 chrześcian ubiegających się o prawo do handlu i tylko jedno podanie za niedostateczne uznała.

Na żądanie wys. c. k. ministeryum handlu i władz administracyjnych przedłożyła Izba aż do końca roku 1851 — 71 merytorycznych sprawozdań, jako też 33 własnych wniosków.

Sprawozdawca skreśla dalej zwięzły obraz czynności Izby i osiągniętych rezultatów.

Materyalne środki Izby są jeszcze bardzo ograniczone.

Izba ma jeszcze zwrócić otrzymane od pp. członków Izby zaliczki, tudzież zaliczkę do kasy rządowej w kwocie 1000 złr. m. k.

Przez dary wys. ministeryum handlu, tudzież ofiary pp. radzców Izby, osobliwie p. radzcy Franke, nareszcie własnym kosztem wzrosła biblioteka w 40 dzieł i trzy mapy geograficzne.

Prezes Izby oddał prócz tego do użytku Izby dzieło: „*Handbuch der Handelsvorschriften,*" tudzież gazetę lwowską z dawniejszych lat, jako też gazetę Wiedeńską, zacząwszy od 1. stycznia 1850 i mapę Galicyi Lisganiga z zastrzeżeniem własności.

Izba prenumeruje czasopisma: *Austrya*, *Tygodnik Bukowiński* (Wochenblatt) i krakowską gazetę *Czas*. Tygodnik gospodarski odbierała dotąd bezpłatnie.

Wzięto do wiadomości.

2. Henryk Arend, majster ślusarski składa raport z odbytej z polecenia Izby podróży na wystawę Londyńską.

Złożono w biórze.

3. Wys. c. k. Prezydyum krajowe zrobiło spostrzeżenie, że w lwowskiej gazecie kurs galicyjskich listów zastawnych mylnie notowanym bywa, gdyż często a $1\frac{1}{2}$ — 2, aż do $2\frac{1}{2}$ procentu niżej, jak istotnie się sprzedaje i kupuje.

Wys. Prezydyum krajowe wzywa zatem Izbę, ażeby za porozumieniem się z dyrekcyą galic. Instytutu kredytowego zrobiła wniosek, jakichby środków użyć, ażeby oznaczyć prawdziwy stan kursu i jego notowanie w gazecie uskutecznić.

Podług zdania referenta p. M. Rachmiel Mieses obrót galic. listów zastawnych na tutejszym placu dla braku kapitałów bardzo jest ograniczony. Ile razy zajdzie ten wypadek, że wspomniane efekta są poszukiwane, tyle razy podnosi się ich kurs, równie jak przy ich sprzedaży następuje niespodziewane spadanie kursu. Ta dyferencya okazuje się w jednej chwili i niezależnie od oznaczonego przez tutejsze gremium handlowe kursu, przeciw którego akuratności podług zdania referenta nic zarzucić nie można.

Referent przytacza zdarzenia, podług których wzmagające się poszukiwanie lub zbywanie uderzający i szybki wpływ na kurs listów zastawnych wywarło.

Następnie sądzi, że tylko urządzenie filii banku narodowego na tutejszym placu, przezczoby dotkliwemu brakowi kapitałów do handlu papierami zapobieżono, potrzebne ustalenie w kursach na krótki czas ze względem na notowanie kursów w pismach publicznych uskuteczniéby mogło.

Wkońcu nadmienia referent, że się względem notowania kursów galic. listów zastawnych z dyrekcyą galicyjskiego Instytutu kredytowego porozumiał, która żąda, aby jej oznaczone przez gremium handlowe kursa każdą razą przed ogłoszeniem ich do potwierdzenia (kontroli) przedkładano, ażeby własne notowanie przyjączyła, z czegoby przeciętny kurs ułożyć można.

Podług zdania prezesa powinno podanie kursu polegać na załatwionych istotnie interesach, na faktach.

Na naszym placu zaś, gdzie niemamy bursy i przysięgłych senzalów, a interesa załatwiają się na ulicy lub w domach prywatnych, zbywa zupełnie na pewnych datach do oznaczenia kursu, nie pozostaje zatem nic innego, jak spuścić się na podanie prawych ludzi.

Prezes proponuje więc zażądane sprawozdanie w ten sposób przedłożyć, że zwyczaj przez gremium handlowe w r. 1848 zaprowadzony, podług którego kurs pieniężny i listów zastawnych według przecięcia podań uczynionych przez cztery najznaczniejsze chrześciańskie i starozakonne domy handlowe za porozumieniem się z miejscowymi wekslarzami notowano, jako najodpowiedniejszy tutejszym stosunkom zachować należałoby, gdyż niema nawet powodu ująć gremium handlowemu to zaufanie.

Gremium miałoby oznaczyć te domy handlowe.

Aby zaś odpowiedni wybór tych 4 domów handlowych i ciągłą manipulacyę kontrolować, mogłaby Izba dwóch członków delegować, którzyby od czasu do czasu o podaniach tych domów handlowych i obrocie w gremium przekonać się mogli.

Gdyby się okazało, że który z domów handlowych nieprawdziwe podanie uczynił, natenczas powinni wezwać gremium, aby inny dom na tegoż miejsce powołał.

Żądania Towarzystwa kredytowego, aby mu oznaczone przez gremium handlowe kursa do potwierdzenia przedkładano, nie może prezes pochwalać, gdyż Towarzystwo kredytowe jest przytem interesowane, a każdy instytut wedle swojej natury ma specyalne interesa, Izba handlowa zaś, jak niemniej gremium handlowe interesa ogółu zastępuje.

Podług zdania prezesa byłoby pożądanem, aby także galic. stanowy Instytut kredytowy niezależnie od notacyi gremium handlowego swoje kursa ogłaszał, formułując ogłoszenia te w ten sposób, iżby podawał, jak w którym dniu sprzedawał lub kupował.

(Dokończenie nastąpi.)

Wiédeń, 28. kwietnia. Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższym własnoręcznie podpisanym dyplomem c. k. rzeczywistego tajnego radzcę i ministra sprawiedliwości Karola kawalera *Krauss* jako kawalera orderu żelaznej korony pierwszej klasy według statutów tego orderu wynieść najłaskawiej do stanu baronów Cesarstwa Austryackiego. *(W. Z.)*

(Kurs wiédeński z 1. maja 1852.)

Obligacye długu państwa 5% $95\frac{5}{16}$; $4\frac{1}{2}$% $85\frac{3}{8}$; 4% — 4% z r. 1850 —; wylosowane 3% — —. Losy z r. 1834: — —; z roku 1839 — $303\frac{3}{4}$. Wiéd. miejsko bank. —. Akcye bankowe 1271. Akcye kolei półn. $1577\frac{1}{2}$. Glognickiej kolei żelaznéj — —. Odenburgskie —. Budwejskie — —. Dunajskiej żeglugi parow. 622. Lloyd $593\frac{3}{4}$.

Anglia.

(Rozprawy w izbie niższej względem spraw Indyi. — Jenerał Rosas.)

Londyn, 20. kwietnia. Mr. *Anstey* zaproponował na wczorajszem posiedzeniu *izby niższej* poprawkę do mocyi prezydenta kontroli indyjskiej Mr. *Herries* tej treści: „prosić krolowę, aby dla ściślejszego rozpoznania stosunków specyalną komisyę do Indyi wysłała. Mowca oświadczył, że sprawozdanie Mr. *Herries* nie jest niczem uzasadnione, i wyłuszczył w długiej mowie, że cała angielska polityka w Indyach jest zupełnie złą. Wkońcu ostrzegał izbę, aby nadal nie zachowywała takiej polityki, która miliony krajowców od niej odstręcza. — *Colebrooke*, *Hardinge*, tudzież *Hume* oświadczyli się przeciw poprawce p. Anstey. Sir James *Hoog*, jeden z dyrektorów kompanii, zapewnił imieniem swych kolegów, że nic pożądańszego nie będzie dla nich, jak ściślo rozpoznanie ich administracyi. Lord John

Russell przyznał, że jest wiele nadużyć w administracyi indyjskiéj, ale — dodał — nie trzeba zapominać, ile dobrego zachowywany dotychczas system utworzył. Decyzyę względem wojny lub pokoju pozostawmy, jak dotychczas, koronie; a za to pozostawi się dla dyrektoryum, jak dotychczas, zarząd finansów, tudzież innych spraw publicznych. Jeżeliby rządowi poruczono prawo do rozdawania posad, wtedy byłaby równowaga władz państwa, a tem samem cała angielska konstytucya na niebezpieczeństwo narażona. Przypuszczając, że zaproponowany przez rząd komitet nie obali, lecz zreformuje system zaprowadzony, głosuję za nim. To samo uczynił Mr. Goulburn. — Poczem poprawkę odrzucono, a mocyę rządu przyjęto. Inne sprawy dziennego porządku spiesznie załatwiono.

— *Journal des Debats* donosi: Jenerał Rosas zamyśla, jak słychać, tylko bardzo krótko zabawić w Anglii, poczem na siedzibę do Francyi się uda. Mówią, że wiezie z sobą znaczne skarby. Oprócz tego posiada jeszcze znaczne grunta w terytoryum konfederacyi Argentyńskiéj, które dekretem jenerała Urquiza są wprawdzie skonfiskowane, ale uważają za rzecz podobną do prawdy, że nowy gubernator dekret konfiskacyi przyzwoleniem znacznego wynagrodzenia złagodzi. *(W. Z.)*

(Depesza telegraficzna.)

Londyn, 27. kwietnia. Bil o milicyi przyjęto przy drugiem odczytaniu większością 150 głosów. Peelici głosowali za ministeryum. *(Abd. B. W. Z.)*

Francya.

(Powrót prezydenta rep. do Paryża. — Sprawy ciała ustawodawczego. — P. Estancelin podał się do dymissyi. — Przestroga dziennikom belgijskim.)

Paryż, 23. kwietnia. Prezydent republiki powrócił z podróży do Sologne znowu do Paryża.

Na dzisiejszem posiedzeniu ciała prawodawczego potwierdzono na wstępie wybór pana Granier de Cassagnac jako deputowanego. — Prezydujący Billault odczytał potem przesłane mu przez ministra stanu trzy projekta do ustaw, które odesłano do wydziałów. — Budżet na rok 1853 ma według projektu rządowego nietylko niezawierać żadnego niedoboru, ale nawet przewyżkę w dochodach o 38 milionów, a to bez nowych podatków lub pożyczek. Ministrowie dadzą wkrótce potrzebne wyjaśnienia w radzie Stanu, która się zająć ma pierwszem rozpoznaniem budżetu.

Były reprezentant Estancelin, gorliwy rojalista, podał się po wyjściu rozporządzenia względem zaprzysiężenia wszystkich urzędników publicznych służących pod ministerstwem spraw wewnętrznych do dymisyi z posady członka rady jeneralnéj w niższym departamencie Sekwany.

Dzienniki belgijskie otrzymały, jak donosi dziennik *Patrie*, od dyrekcyi prasy w ministeryum policyi uwiadomienie, że zakazane będą we Francyi, jeżeli będą dawały inne sprawozdania z posiedzeń ciała prawodawczego prócz urzędowych. Dziennik *Univers*, który wczoraj poruszył tę sprawę, żąda dziś jeszcze surowych środków, ponieważ „dzienniki belgijskie także i w inny sposób (t. j. przez ogłaszanie dokumentów, pertraktacyi sądowych, wiadomości, co we Francyi zakazano) ze szkodą dzienników francuskich exploatują ustawę druku i z niéj szydzą.“ *(P. Z.)*

(Szczegóły o podróży prezydenta republiki do Sologne. — Szczegóły pertraktacyi procesu Książąt Orleańskich.)

Paryż, 24. kwietnia. Dzienniki półurzędowe zawierają szczegóły o podróży prezydenta republiki do Sologne. Według doniesienia tych dzienników był prezydent republiki bardzo szczodry; suma, którą w swojéj podróży wydał na podarunki i jałmużny, wynosi przeszło 15,000 franków. Podróż prezydenta niebyła jak wiadomo urzędowa. Żaden z jego towarzyszy niemiał na sobie uniformu, nigdzie niebyło przygotowań na jego przyjęcie, i ani jeden jeździec nie konwojował powozu. Oprócz p. Persigny, którego dziennik *Patrie* nazywa „powiernikiem wielkich myśli naczelnika państwa“ towarzyszyli jeszcze Ludwikowi Napoleonowi minister budowli publicznych, minister sprawiedliwości, były minister Dumas, trzech prefektów, kilku oficerów sztabu, kilku członków akademii francuskiej i kilku inżynierów. Przy powrocie do Paryża przyjmowali prezydenta republiki na dworcu kolei żelaznej minister policyi de Maupas i paryski prefekt policyi.

Trybunał cywilny departamentu Sekwany oświadczył swoją kompetencyę w sprawach dziedziców Orleańskich, przeciw wnioskowi prefekta Sekwany zastępującego państwo. Główne szczegóły téj zajmującéj pertraktacyi sądowej są następujące: Już przed dziewiątą godziną rano cisnął się tłum ciekawych około wnijść pierwszéj izby sądu cywilnego, a gdy o godzinie dziesiątéj drzwi otworzono, zajęte były w jednéj chwili wszystkie miejsca przeznaczone dla publiczności. Na krzesłach ustawionych za trybunałem zajęły miejsca damy w świetnych toaletach, tudzież wiele znakomitości politycznych, między innemi pp. Dupin starszy, Dufaure, Scribe, książę Montmorency, Bocher, Estancelin, hr. Montolivet, Martines-Fernaux, Odilon-Barrot, de Vatismenil, dwaj ostatni w ubiorze adwokackim, nakoniec obadwa obrońcy dziedziców Orleańskich: Puillet i Berryer. Gdy trybunał składający się z dziewięciu sędziów zajął swoje miejsca, przypomniał prokurator państwa Descoutures powtórnie declinatorium wniesione przed tygodniem przez prefekta Sekwany, które się jak wiadomo na tem opiera, że sądy niemogą się mieszać ani w prawodawstwo, ani ścigać władze administracyjne dla ich czynności urzędowych. Jeden z adwokatów oskarzycieli Puillet miał dłuższą rozprawę dla udowodnienia kompetencyi trybunału cywilnego. Po nim zabrał głos p. Berryer, aby jak się prawie z namiętnością wyraził, zaprotestować w imieniu sukni, którą od 40 lat nosi, w imieniu stanu, do którego należy, w imieniu sędziów zastępujących prawo i w imieniu głównych instytucyi kraju.

Sąd wydał po naradzie, która blisko godzinę trwała, następujący wyrok:

Zważywszy że członkowie familii Orleańskiej jako właściciele domenów Neuilly i Monceaux, bądź na mocy donacyi z dnia 7. sierpnia 1830, bądź jako sukcesorowie swego ojca i w części swojéj ciotki księżniczki Adelaidy, bądź na mocy więcéj niż dwudziestoletniego preskrypcyę uzasadniającego posiadania; zważywszy, że ich zażalenie ma za przedmiot własność tych obydwóch domenów, zważywszy że zwykłe trybunały wyłączną mają kompetencyę do decydowania o kwestyach własności, o prawności kontraktów i preskrypcyi; że tę zasadę tak ze względu na państwo jak i na osoby prywatne zawsze zachowywano, że przeto jedynie tylko trybunału jest rzeczą oceniać tytuły prawne stron i zastosować prawo do faktu będącego powodem procesu, *oświadcza trybunał swoją kompetencyę*, odracza pertraktacyę sprawy na 14 dni i skazuje prefekta Sekwany na zapłacenie kosztów. Oznaki pochwały w publiczności po odczytaniu tego wyroku przytłumił prędko prezydent trybunału p. Debelleyme.

(Text żałoby pełnomocników familii Orleańskiej do trybunału pierwszéj instancyi przeciw administracyi dóbr skarbowych.)

Indep. belge zawiera obszerny text żałoby, którą pełnomocnicy familii Orleańskiej zanieśli do trybunału pierwszéj instancyi przeciw administracyi dóbr skarbowych. W téj żałobie wymienione są jako oskarzyciele następujące osoby:

1) Ludwik Karol Filip Rafał z Orleanu, książę Nemours;

2) Franciszek Ferdynand Filip Ludwik Maryan z Orleanu, książę Joinville;

3) Henryk Eugeniusz Filip Ludwik z Orleanu, książę Aumale;

4) Antoni Maryan Filip Ludwik z Orleanu, książę Montpensier; wszyscy czteréj mają w Paryżu, przy ulicy de Varennes 55, swe pomieszkanie, w istocie zaś: książę Nemours, książę Joinville i książę Aumale mieszkają w zamku Claremont (Anglia), a książę Montpensier w Sewilli (Hyszpania), bez uszczerbku praw księcia Aumale, pod względem jego prywatnego pomieszkania, które ma w Paryżu, ulica de Grenelle Saint Germain 71, przy siedzibie administracyi jego dóbr pochodzących ze spuścizny księcia Bourbon;

5) Jéj królewicz. Mość Marya Klementyna księżna Saska, księżna Saxen-Koburg-Gotajska, małżonka Jego królewicz. Mości Augusta Ludwika Wiktora, księcia Saskiego, księcia Saxen-Koburg-Gotajskiego, tudzież małżonek książę Saxen-Koburg-Gotajski, oboje mieszkający w Koburg (Saxonia).

6) Jéj królewicz. Mość Helena Ludwika Elżbieta, księżna Meklenbursko-Szweryńska, księżna Orleańska, wdowa po Ferdynandzie Filipie Ludwiku z Orleanu, księciu Orleańskim, która ma swe pomieszkanie w Paryżu, ulica de Varennes przy siedzibie administracyi dóbr Orleańskich, a w istocie w Richmond, hrabstwie Surrey (Anglia, jako naturalna i prawna opiekunka: 1: Ludwika Filipa Alberta z Orleanu, hrabi Paryża, a 2. Roberta Filipa Eugeniusza z Orleanu, księcia de Chartes, swoich dwóch małoletnich synów, mieszkających przy niej — a prócz tego w własnem imieniu jako mająca prawo do użytku dóbr małoletnich swych synów.

7) Jego Mość król Belgijski, naturalny i prawny opiekun 1) Leopolda Ludwika, księcia Brabantu, królew. dziedzicznego księcia; 2) Filipa Eugeniusza hrabi Flandryi; 3) Maryi Karoliny Emilii swoich trzech małoletnich dzieci, które są przy nim i pochodzą z jego małżeństwa z Jéj Mością Ludwiką Marya Teresyą, królową Belgijską; a prócz tego król Belgijski, w swem imieniu, jako mający prawo do użytku dóbr swych dzieci, które są spadkobiercami swej matki, a nakoniec król Belgijski jako uniwersalny legataryusz zmarłej królowy Belgijskiej;

8) Jego królewicz. Mość Fryderyk Wilhelm Alexander książę Wirtemberski, mieszkający w Baireuth (Bawarya), naturalny i prawny opiekun Jego królewicz. Mości Filipa Alexandra księcia Wirtemberskiego, swego małoletniego syna, który pochodzi z jego małżeństwa z Maryą Krystyną Orleańską, zmarłą w Pisa 2. stycznia 1839.“

Ci oskarzyciele skreśliwszy obszernie fakta połączone z konfiskacyą zamków Neuilly i Monceaux, założyli do prezydenta cywilnego sądu pierwszéj instancyi w Paryżu następującą prośbę:

„Ażeby wyrzeczono, że ajentów oskarzycieli bez prawnego powodu wypędzono, a tem samem, aby oskarzycieli w posiadaniu i własności obu skarbowych majętności Neuilly i Monceaux utrzymano; — ażeby obżałowanego na wynagrodzenie kosztów, szkody i procentów, z zastrzeżeniem dalszych postanowień skazano — i ze względem na art. 135 cywilnego prawnego kodexu niezwłoczne wykonanie wyroku nakazano.“

Wiadomo, że prokurator państwa założył podanie o uchylenie téj żałoby. Podanie to napisane jest w imieniu prefekta policyi departamentu Sekwany i opiera swą prośbę, aby trybunał ogłosił się w téj sprawie niekompetentnym, na art. 10 ustawy od 16. do 24. sierpnia 1790, który brzmi: „Sądy niemogą ani pośrednio, ani bezpośrednio mieć udziału w władzy prawodawczej, ani też zastanawiać lub suspendować dekretów.“ — i t. d., następnie na art. 13. tej samej ustawy, który stanowi, że „funkcye sędziowskie powinny być zawsze od funkcyi administracyjnych oddzielone, i że sędziowie niemogą w żaden sposób przeszkadzać czynności ciał administracyjnych, albo też urzędników administracyjnych za ich funkcye przed swoje szranki zapozywać.“ A że konfiskacya dóbr Neuilly i Monceaux nastąpiła na mocy dekretu z 22. stycznia, przeto żałoba członków familii

Orleańskiej wymierzona jest przeciw tymże dekretom, przeto sąd niemoże przyjąć téj żałoby, jeżeli się z przytoczonemi przepisami ustawy w sprzeczności postawić niechce. *(W. Z.)*

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 26. kwietnia. *Monitor* zawiera następujące rozporządzenie: Wszyscy oficerowie, minister wojny i podrzędni urzędnicy złożą d. 10. maja przysięgę. Żołnierzom, którzy d. 2. grudnia tworzyli załogę Paryzką, albo wysłani byli na miejsce rozruchów, będzie rok 1851 za rok wojenny policzony. Nazwiska ich będą w księgi wpisane i nastąpi rozdanie dekoracyi i medalów. *(Abbl. W. Z.)*

Włochy.

(Towarzystwo dla komunikacyi w Piemoncie. — Wydalenie z Piemontu obcych robotników bez funduszów.)

W Piemoncie zawiązało się towarzystwo, które chce pociągnąć gościniec wzdłuż brzegu Lago maggiore aż do kantonu Tessin. Jedna akcya kosztuje 10 franków. — Policya piemoncka wydaliła z kraju obcych robotników, którzy bez zasiłków pieniężnych podróżują. Każdy robotnik, który do Piemontu przychodzi, musi się wywieść posiadaniem 50 franków i oraz kontraktem, że mu zatrudnienie jest zapewnione. *(L. k. a.)*

(Depesza telegraficzna.)

Turyn, 25. kwietnia. Dzisiaj wieczór odbędzie się pogrzeb byłego prezydenta izby deputowanych Pinelli. Traktat addycyonalny z Francyą weźmie senat we wtorek pod obrady. Zawarty z Szwecyą traktat handlowy został przez senat potwierdzony. *(L. k. a.)*

Niemce.

(Ogłoszenie.)

Karlsruhe, 25. kwietnia. Osobny dodatek do gazety tutejszej zawiéra następujące ogłoszenie:

My Fryderyk z Bożej łaski, książę i Rejent Wielkiego księztwa Badeńskiego, książę na Zähringen, ogłaszamy niniejszem:

Wszechmocnemu podobało się powołać do siebie najdostojniejszego księcia i Pana, Leopolda, Wielkiego księcia Badeńskiego, księcia na Zähringen, Naszego najukochańszego Ojca Jego królewicz. Mość na dniu dzisiejszym o godzinie 6 minucie trzydziestej z wieczora.

Głęboki smutek, w jakim Nas razem z wielko-książęcym domem i całym krajem pogrążył zgon najmiłościwszego księcia, powiększa jeszcze ciężka umysłowa i cielesna słabość Naszego najukochańszego brata, Jego królewicz. Mości teraźniejszego Wielkiego księcia Ludwika, która podług zgodnego oświadczenia Naszej najdostojniejszej Matki i agnatów Naszego domu niedozwala Mu objąć podług zasadniczych ustaw sukcesyi i kraju przechodzące na Niego rządy Wielkiego księstwa, ani też administracyą jego się zajmować.

My więc, powołani do tego i prawem i obowiązkiem Naszym, objęliśmy już rządy Wielkiego księztwa z wszelkiemi do udzielności należącemi prawami i przywilejami, i będziemy dzierzyć je w zastępstwie Naszego najukochańszego brata, dopokąd łasce Najwyższego niespodoba się uwolnić Go od tej ciężkiej słabości.

A jak Sami zachowamy zawsze wierność dla Wielkiego księcia, tak też spodziewamy się oraz, jako zastępca Wielkiego księcia, po wszystkich urzędnikach i poddanych, że będą Nam wierni i posłuszni, i nakazujemy im potwierdzić to przepisaną dla nich przysięgą hołdownictwa.

Z niniejszem łączymy zapewnienie, że konstytucya kraju będzie zawsze świętą dla Nas, że będziemy ile możności popierać dobro kraju i tak wszystkich jako też każdego ochraniać podług sił we względzie ich praw, godności i urzędów, a nakoniec potwierdzamy niniejszem szczegółowo i wyraźnie wszystkich Naszych urzędników na poruczonych im urzędach.

Dan z własnoręcznym podpisem Naszym i wyciśnięciem pieczęci państwa w Naszem rezydencyonalnem mieście Karlsruhe, na dniu 24. kwietnia 1852.

Fryderyk. (L. S.)
Baron Rüdt.
Z najwyższego rozkazu Jego królewicz. Mości
Schunggart. *(G. P.)*

(Depesza telegraficzna.)

Karlsruhe, 27. kwietnia. Jego królewicz. Mość Następca Tronu W. książę Ludwik oświadczył z własnego postanowienia, że zrzeka się na rzecz brata swego Fryderyka na zawsze objęcia steru rządu. *(A. B. W. Z.)*

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 27. kwietnia.)

Metal. austr. 5% —; $4^1/_2$ $70^1/_2$. Akcye bank. —. Sardyńskie —. Hyszpańskie $43^3/_8$. Wiedeńskie $98^1/_2$. Losy z r. 1834 $180^1/_2$; 1839 r. —.

Prusy.

(Obrady izb pruskich.)

Berlin, 24. kwietnia. Obydwie izby miały dnia 22. posiedzenia. W izbie *pierwszej* naradzano się nad ustawą względem publicznej i ustnej procedury sądowej, i przyjęto prawie wszystkie uchwały izby drugiej. — W izbie *drugiej* przypuszczono bez dyskusyi dwóch deputowanych Wrocławskich, których wybór miał być zakwestyonowany. Będąca w związku z tem przypuszczeniem ważność uchwały względem zmiany artykułów 94. i 95. konstytucyi (sądy przysięgłych i trybunał państwa) została przezto załatwiona tudzież przez daleko znaczniejszą większość, jaką uzyskała wspomniona zmiana na dzisiejszej drugiej obradzie. Potem przystąpiono do dyskusyi nad podatkiem od gazet, która się toczyła aż do końca obrad powszechnych. Liczba poprawek komisyi przedłożonych pomnożyła się jeszcze więcej. Mało mowców przemawiało. Rząd cofnął przedłożony swój wniosek i przyjął wniosek komisyi uznawszy z podzięką gruntowość, z jaką jest rozwinięty, chociaż ten wniosek całkiem wykreślił połowę proponowanego podatku.

Uchwaloną przez izbę *drugą* dodatkową ustawę o publicznem i ustnem postępowaniu z 3. stycznia 1849, przyjęto dnia 23. w izbie *pierwszej.* Obojętność w tej izbie jest tak wielka, iż się obawiają, aby wkrótce nienastąpiła niekompletność członków do powzięcia jakiejkolwiek uchwały. W izbie *drugiej* rozprawiano kilka godzin nad ustawą o nałożeniu podatku na gazetę. Wszystkie poprawki odrzucono. 153 głosami przeciw 113 przyjęto pierwszą część §. 2 propozycyi komisyi, która się tyczy nałożenia podatku na krajowe dzienniki. Paragraf zawiéra ośm stopni i przyjmuje normalną miarę arkusza 400 cali kwadratowych. Stopnie stanowią roczny podatek od egzemplarza według ćwierćrocznej liczby arkuszy: 1) od mniej niż 12 arkuszy 4 śrbr. gr., 2) aż do 30 arkuszy włącznie 10 śrbr. gr., 3) aż do 60 arkuszy 20 śrbr. gr., 4) aż do 90 arkuszy 1 talar, 5) aż do 120 arkuszy 1 talar 10 śr. gr., 6) aż do 150 arkuszy 1 talar 20 śr. gr., 7) aż do 180 arkuszy 2 talary, a 8) od więcej niż 180 arkuszy 2 talary 15 śrbr. gr. *(W. Z.)*

(Depesze telegraficzne.)

Berlin, 26. kwietnia. Przedłożony w izbie drugiej wniosek względem parostwa odrzucono większością 142 głosów przeciw 125, między głosami przeciw wnioskowi były głosy stronnictwa Arnim, Bodelschwing, deputowanych Poznańskich i części lewej strony.

Berlin, 28. kwietnia. Na dzisiejszem posiedzeniu izby drugiej przedłożył prezydent ministrów królewskie poselstwo, które brzmi jak następuje: Paragraf I. Artykuły 65, 66, 67, 68 konstytucyi z dnia 7. sierpnia wychodzą z mocy obowiązującej. Paragraf II. Od tej chwili zacznie się utworzenie izby pierwszej na zasadzie królewskiego rozporządzenia. *(L. k. a.)*

(Kurs giełdy berlińskiej z 28. kwietnia.)

Dobrowolna pożyczka 5% $102^3/_8$ p. $4^1/_2$% z r. 1850 $102^3/_4$. $4^1/_2$% z r. 1852 $102^3/_4$, Obligacye długu państwa $89^3/_4$. Akcye bank. 103. l. Pol. list. zastaw. —; nowe $95^3/_4$; Pol. 500 l. $88^1/_4$; 300 l. $151^1/_2$ l. Frydrychsdory $13^1/_{12}$ Inne złoto za 5 tal. $10^1/_2$. Austr. banknoty $83^1/_3$.

Rosya.

(List własnoręczny Jego ces. Mości do księcia Michała Woronzow.)

Petersburg, 17. kwietnia. Cesarz Jego Mość napisał pod dniem 11. kwietnia następujący własnoręczny list do namiestnika Kaukazu i naczelnego komendanta odosobnionego kaukazkiego korpusu, jenerał-adjutanta, jenerała piechoty, księcia Michała *Woronzow Semenowicza:*

„Książę Michale Semenowiczu! Z końcem zeszłego roku upłynęło pięćdziesiąt lat od czasu, jakeś wstąpił do służby wojskowej. Zaraz na wstępie Swego zawodu odznaczyłeś się czynami waleczności w tym samym kraju, którym teraz jako Mój namiestnik zawiadujesz, miałeś najświetniejszy udział we wszystkich podczas rządu Cesarza Alexandra I. toczonych wojnach, i celowałeś zawsze dzielnem męztwem i wszelkiemi cnotami oględnego wodza. Również znaczne i ważne były Twoje zasługi w czasie ostatniej wojny tureckiej, przy zdobyciu twierdzy Warny. Powołany do zarządu Nowej Rosyi i Besarabii, umiałeś skutecznie rozwinąć wszystkie gałęzie pomyślności ludu, urządzić administracyę tego kraju i przywieść go do tego wysokiego stopnia pomyślności, na którym się teraz znajduje. Ze względu na Twoje zdolności nadałem Ci z zupełnem zaufaniem godność Namiestnika w Kaukazyi i naczelnego Wodza odosobnionego kaukazkiego korpusu, a Ty odpowiedziałeś zupełnie oczekiwaniu Memu. W administracyi cywilnej zaprowadzone są przez niespracowaną czynność i za staraniem Twojem bardzo ważne reformy i znaczne ulepszenia, które stanowią szczęście kraju i pomyślność każdego pojedyńczego, k'czemu główne Moje życzenie zmierza. Również cieszę się, że wojenne operacye na Kaukazie, dążąc do wytkniętego przezemnie celu, z pomyślnemi skutkami są połączone, i nanowo świetnemi zwycięztwami w Czecznie, w Dagiestanie i na prawem skrzydle linii Kaukazkiej są oznaczone. Świadectwo Mojego ukochanego Syna, Jego cesarzewicz. Mości następcy tronu Cesarzewicza, za powrotem Jego z Kaukazu, służy Mi za dowód, że wojska kaukazkiego korpusu, równie waleczne w boju jak niespracowane w robocie, na wysokim stopniu w każdym względzie odznaczającego się porządku i wojskowego wykształcenia są postawione. Dla okazania szczególniejszej życzliwości i najszczérszej podzięki za Twoje z wzorowem poświęceniem się dla dobra tronu i ojczyzny położone zasługi, uznałem za rzecz słuszną do piastowanej przez Ciebie godności książęcej dodać tytuł „Wysokość (Altesse.)" Pozostaję na zawsze niezmiennie Tobie życzliwym (podpis) *Mikołaj.*"

Petersburg, 11. kwietnia 1852. *(P. Z.)*

Grecya.

(Sprawy izb greckich. — Wiadomości potoczne.)

Ateny, 13. kwietnia. Przed feryami świąt Wielkanocnych wydarzyły się w obu izbach bardzo burzliwe sceny. Jak w senacie tak też w izbie drugiej interpelowano ministeryum, aby dało wyjaśnienie o domniemanym, przeciw publicznemu bezpieczeństwa wymierzonym spisku. Zapewnienie ministra sprawiedliwości, że względem odnośnych wypadków wytoczono indagacyę, której rezultaty będą

w swoim czasie zgromadzeniu zakomunikowane, zaspokoiło izbę. Nie tak spokojnie zakończyło się w senacie, gdzie senator Psyllas powstał mocno na ministeryum, i zarzucił mu, że ministeryum nie chce znać słowa „dymisyi", przeciw czemu protestował jak najmocniej minister sprawiedliwości, zapewniając, że gabinet gotów jest każdej chwili ustąpić, gdy będzie mieć większość przeciw sobie. Rozruch był tak mocny, że prezydent zmuszony był zamknąć posiedzenie. Również i dyskusya, tycząca się traktatu z Lloydą austryacką, wywołała w senacie bardzo burzliwe sceny, które jednak z przyjęciem tego kontraktu się skończyły.

— Namienione już, i od tutejszej ludności z niedowierzaniem przyjęte zeznania jednego oficera żandarmeryi i urzędnika marynarki, tyczące się spisku na życie króla Jego Mości, otrzymały z innej strony potwierdzenie.

Rząd użył sprężystych środków do uchylenia raz na zawsze zwyczaju strzelania, który zwykle w wielki piątek się zaczynało, a we wtorek wielkanocny kończyło, przyczem prawie zawsze kilku ludzi trupem poległo. Między innemi nakazano w tem rozporządzeniu policyi, ażeby zapieczętowano wszystkie zasoby prochu w sklepach kupieckich przez cały czas wymieniony. *(Abbl. W. Z.)*

Turcya.

(Wiadomości z Hercegowiny.)

Dziennik *Osserv. Dalmato* donosi z Hercegowiny:

„Księża i wójtowie rozmaitych wsi w okręku Trebigne zostali puszczeni na wolność, z wyjątkiem należących do wsi Zubze, ponieważ większa część tej wsi oświadczyła, że się niepodda rozbrojeniu. Kroki, które miał poczynić u Omer Baszy turecki komendant Adembeg, w wyjednania suspenzyi nakazanego rozbrojenia dla Rajów mieszkających nad granicą montenegryńską, nieodniosły dotąd żadnego skutku."

Mówią, że Seraskier wysłał oficera od kawaleryi do Skutari, aby przygotował rozbrojenie Rajów także i w Albanii, i przekonał się, czy operacya ta da się bez oporu uskutecznić w tej prowincyi; wszelako zgromadzeni u tamtejszego gubernatora przewódzcy i notable mieli oświadczyć, że Albania niezłoży nigdy dobrowolnie broni, i z tą odpowiedzią powrócił wysłaniec Omer-Baszy do Bosnii. *(G. Wd.)*

(Wiadomości z pogranicznych prowincyi tureckich.)

Dziennik. *Osserv. Dalmato* donosi z pogranicznych prowincyi tureckich:

Użyte przez Omera Baszę w Bośnii i Hercegowinie surowe środki przeciw ludności chrześciańskiej wywarły, jak się spodziewać było można, bardzo szkodliwy wpływ na mieszkających w Albanii chrześcian. Rajowie ci utrzymują, że teraźniejsze postępowanie seraskiera zostaje w krzyczącem przeciwieństwie z dawnemi obietnicami jego i są w najwyższym stopniu oburzeni na niego. Także chrześcianie mieszkający w Hercegowinie wzdłuż granicy montenegryńskiej wzbraniają się wydać broń swoją, ponieważ potrzebują jej dla bronienia życia i własności przeciw napaśnym Montenegrynom. Rozprószone w Krainie, w Bosnii i Hercegowinie, i zaledwie 10,000 ludzi liczące wojska Omer-Baszy, które tylko przy pomocy chrześcian zdołały zwyciężyć insurgentów tureckich, nie są w stanie ochronić ich od ciągłych napadów zbojeckich. Również i mieszkańce leżących nad granicą dalmatyńską wsi Zubzi i Kruscewice niechcą wydać broni, i zamierzają w razie, gdyby ich gwałtem chciano przymusić do tego, cofnąć się na terytoryum dalmatyńskie.

Do Cattaro przybył ces. rosyjski pułkownik Kowolewski. Na wiadomość o jego przybyciu udał się prezydent senatu montenegryńskiego, Peter Petrovich, i wiceprezydent Georg Petrovich z kilkoma dygnitarzami do Cattaro, aby go powitać. Pułkownik pojechał z nimi potem do Cettigne, dokąd także Wojewoda z Grahovo powołany został, dla udzielenia wiadomości pod względem stosunków swego okręgu do Porty, i o pretensyach prawnych, które Montenegryni roszczą sobie do Grahovo.

Na rachunek senatu montenegryńskiego przybyły do Cattaro cztery małe działa z Tryestu. *(G. Wd.)*

(Wiadomości z nad granicy Bośnii.)

Zagrabska Gazeta zawiera obszerne sprawozdanie z nad granicy Bośnii, datowane pod dniem 14. b. m., w którem sprostowane są niektóre przesadzone skreślenia w dziennikach dalmatyńskich wykonanej w Bośnii i Hercegowinie operacyi rozbrojenia. W całej kajmakanii Bihaczu, ciągnącej się od Liwno aż do Banialuki, a od granicy austryackiej aż do Sama, której stosunki są dokładnie wiadome sprawozdawcy, nie wydarzył się ani jeden gwałt, jaki w namienionych pismach podano. O suspenzyi funkcyi duchownych nie moze w ogóle być mowa; tylko z wielkiemi wyjątkami przyaresztowano niektórych księży. Czyli w samej rzeczy były jakie zabiegi panslawistyczne, tego nie można z pewnością powiedzieć. Omer Basza jest ciągle tego mniemania, i zapewniają, że łańcuch takich niebezpiecznych związków sięga aż do granic księstwa Serbskiego. Z drugiej strony twierdzą, że akt rozbrojenia, był już od dawna zadecydowany i wyniknął z niepokonanej obawy Muzułmanów, że powstanie Rajów położy koniec ich panowaniu; dla tego też nie można rozstrzygnąć, czyli powyższe rozporządzenie także na inne przeważająco chrześciańskie prowincye państwa rozciągniętem niebędzie. *(L. k. a.)*

Persya.

(Zajęcie Heratu przez rząd perski.)

Jak już doniesiono drogą telegraficzną, potwierdza *Gazeta Tryestyńska* listem z Teheranu z 22. marca, że perski rząd kazał zająć Herat. Poddanie się nastąpiło dobrowolnie. Perskie wojska wkroczyły już do tego miasta. *(L. k. a.)*

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Żółkiewskim.)

Żółkiew, 17. kwietnia. W pierwszej połowie b. m. płacono na targach w Bełzie, Krystynopolu i Lubaczowie w przecięciu za korzec pszenicy 7r.12k.—7r.—8r.48k.; żyta 5r.48k.—5r.—6r.48k.; jęczmienia 4r.48k.—4r.—5r.12k.; owsa 2r.24k.—2r.24k.—3r.; breczki 5r.—4r.50k.—0; kartofli 0—2r.48k.—2r.24k. Za cetnar siana 1r.—0—1r.4k.; okłotów w Lubaczowie 44k. Sąg drzewa twardego kosztował 5r.10k.—4r.—6r., miękkiego 4r.10k.—3r.30k.—5r. Funt mięsa wołowego sprzedawano po $3\frac{1}{5}$k.—$3\frac{1}{5}$k.—$3\frac{3}{5}$k. i garniec okowity po 1r.—1r.—1r.10k. mon. konw.

(Ceny targowe w Tarnowie.)

Tarnów, 16. kwietnia. Na naszych targach z dnia 2., 6. i 13. b. m. sprzedawano w przecięciu korzec pszenicy po 10r.34k.; żyta 8r.48k.; jęczmienia 7r.; owsa 3r.50k.; grochu 11r.; bobu 9r. 44k.; ziemniaków 3r.34k.; — cetnar siana kosztował 1r.31k.; okłotów 41k.; — za sąg drzewa twardego płacono 8r.6k., miękkiego 6r.6k. m. konw.

Kurs lwowski.

Dnia 1-2. maja.

		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. k.	5	47	5	51
Dukat cesarski	„ „	5	51	5	55
Pólimperyał zł. rosyjski	„ „	10	5	10	8
Rubel śr. rosyjski	„ „	1	$56\frac{1}{2}$	1	$57\frac{1}{2}$
Talar pruski	„ „	1	48	1	50
Polski kurant i pięciozłotówk.	„ „	1	26	1	27
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	„ „	82	40	82	55

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 1. maja 1852.

		złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	mon. konw.	—	—
Przedano „ „ 100 po	„ „	—	—
Dawano „ „ za 100	„ „	—	—
Żądano „ „ za 100	„ „	—	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 1. maja)

Amsterdam — l. 2. m. Augsburg $122\frac{1}{4}$ l. uso. Frankfurt $121\frac{1}{4}$ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg $181\frac{1}{2}$ l. 2. m. Liwurna — — p. 2. m. Londyn 12.19. l. 2. m. Medyolan 123. Marsylia $145\frac{1}{4}$ l. Paryż $145\frac{1}{4}$. l. Bukareszt 223. Konstantynopel —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. $95\frac{5}{16}$. lit. B. —.

(Kurs pieniężny na giełdzie Wiéd. d. 30. kwietnia o pół do 2giej po południu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio $29\frac{1}{2}$. Ces. dukatów obrączkowych agio $28\frac{7}{8}$. Ros. Imperyały 10.2. Śrebra agio $22\frac{3}{8}$ gotówką.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 1. maja.

Hr. Badeni Władysław, z Surochowa. — Hr. Sallni, c. k. major, z Brzeżan. — PP. Bogusz Aleksander, z Lubasza. — Kłodziński Adam, z Parhacza. — Lubkowski Zygmunt z Tarnowa.

Dnia 2. maja.

PP. Radziejowski Edward, z Dytkowiec. — Bocheński Wiktor, z Głęboczka. — Domaradzki Seweryn, z Stanimierza. - - Jędrzejewicz Sperat, z Glińska.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 1. maja.

Hr. Rzewuski Leon, do Gajów.

Dnia 2. maja.

P. Petrini Mikołaj, do Śniatyna.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 1. i 2. maja.

Pora	Barometr w mierze wiéd. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	" ‴ ⁗				
6 god. zran.	27 7 73	+ 3°	+ 12°	Połud.₀	pochm. deszcz
2 god. pop	27 6 06	+10,5°	+ 3°	Połud.-Zach.₀	pochm.
10 god. wie.	27 6 00	+ 9°		Połud.-Wsch.	„ deszcz
6 god. zran.	27 5 74	+ 8°	+ 12°	Półn.-Zach.₀	bard. pochm. ⊙
2 god. pop.	27 5 74	+ 12°	+ 4°	„	„ deszcz
10 god. wie.	27 6 76	+ 5°		„	pochm. „

TEATR.

Dziś: przed. pols.: **„Dziewica Orleańska.**

Główny Redaktor **M. Szrzeniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. drukarni rządowéj.